

SVEITSINPUISTON KASVILLISUUSKARTOITUS 2016

Esa Lammi

2.1.2017

SVEITSINPUISTON KASVILLISUUSKARTOITUS 2016

Sisälllys

1 Johdanto	2
2 Selvitysalue ja menetelmät	2
3 Tulokset	3
3.1 Osa-alue 1 (Vantaanjoen varsi ja Alhostenmäen pohjoisrinne)	4
3.2 Osa-alue 2 (Alhostenmäen itärinne)	7
3.3 Osa-alue 3 (Hämeenlinnantien varsi)	9
3.4 Osa-alue 4 (Härkävehmaansuon koilliskulma)	11
3.5 Osa-alue 5 (Härkävehmaansuon kaakkoisosa)	13
3.6 Osa-alue 6 (eteläpään erilliskuvio)	17
3.7 Merkittävimmät kohteet	17
4 Lähdeviitteet.....	18

Liite 1. Tutkitut kasvillisuuskuviot.

Liite 2. Selvityskohteilta muistiin merkityt putkilokasvilajit.

Kansi: Kuusikkoista rinnelehtoa selvitysalueen pohjoispäässä.

Pohjakartat © Maanmittauslaitos.

Valokuvat © Esa Lammi.

1 JOHDANTO

Sveitsinpuisto on Hyvinkään laajin virkistysalueeksi kaavoitettu kokonaisuus. Siihen kuuluu maisemallisesti ja kasvistollisesti arvokas valtakunnallisen harjujen suojeleohjelman kohde, ympäröivää metsämaata ja suota sekä ulkoilu- ja liikuntapaikkoja. 96 hehtaarin laajuinen osa harjualueesta on rauhoitettu Sveitsin puiston luonnonsuojelualueeksi vuonna 1989.

Sveitsinpuisto on tärkeä osa Hyvinkään viheralue- ja ulkoilureittiverkostoa. Alueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vahvisti luonnonsuojelualan osalta elokuussa 2016. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisena toimenpiteenä Hyvinkään kaupungin ympäristökeskus teetti kesällä 2016 kasvillisuus selvityksen kuudelta luonnonsuojelualan läheltä olevalta metsäkuviolta. Alueet on liitetty Sveitsinpuiston alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan luonnonmetsävyöhykkeinä. Tässä raportissa kuvataan alueiden kasvillisuutta ja luontotyyppisiä. Työn on tehnyt biologi, fil. maist. Esa Lammi.

2 SELVITYSALUE JA MENETELMÄT

Selvityskohteet sijaitsevat Sveitsin harjualueen pohjoispäässä ja harjun länsipuolella. Pohjoisimmassa kohteessa (nro 1 kuvassa 1) on mukana Vantaanjoen vartta ja Alhostenmäen pohjoisrinteen vanhaa metsää kasvava osa. Kuvioon 2 on rajattu vanhaa ja varttunutta puustoa kasvava alue Alhostenmäen itärinteeltä. Kuvio 3 on Hämeenlinnantien varressa oleva pieni räme- ja korpialue. Kuvioihin 4 ja 5 kuuluu Härkävehmaansuon itäreunan korpia ja rämeitä. Eteläisin pieni kuvio (nro 6) on vanhaa sekametsää. Kuviot 4–6 rajautuvat koko pituudeltaan Sveitsinpuiston luonnonsuojelualueeseen. Selvitysalueiden yhteispinta-ala on 28 hehtaaria.

Alueen kasvillisuus inventoitiin maastossa 12. ja 17.8.2016. Ensimmäisenä päivänä kohteina olivat osakuviot 1 ja 2. Toisena päivänä selvitettiin muiden kuvioiden kasvillisuus ja kasvisto. Maastotöissä pyryttiin samaan tarkkuuteen kuin vuonna 2008 luonnonsuojelualan puolella tehdyssä kasvillisuuskartoituksessa (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2008). Selvitysalueet rajattiin metsä- tai suokasvillisuuden perusteella kasvillisuuskuvioiden. Kunkin kuvion kasvisto tutkittiin kerroksittain (puusto, pensas-, kenttä- ja pohjakerros) ja havaitut lajit jaoteltiin valtalajeihin ja seuralaislajeihin. Kuvioiden kasvillisuudesta kirjoitettiin muistiin em. kerroksellisuuteen ja puuston ikään pohjautuva yleisluonnehdinta ja mahdolliset erityispiirteet. Harvinaisten kasvien esiintymät paikannettiin GPS-laitteella. GPS-laitetta käytettiin apuna myös merkittäessä kasvillisuuskuvioiden rajoja kartoille.

Kuva 1. Selvityskohteet ja niiden pinta-alat.

3 TULOKSET

Sveitsin puiston luonnonsuojelualue on pääosin kangasmetsää, joka vaihtelee kuivahkojen kankaiden mäntyvaltaisista aloista tuoreiden kankaiden ja lehtomaisten kankaiden kuusivaltaisiin kuvioihin. Ikäluokista vallitsevia ovat vanhat ja varttuneet metsät. Suojelualueen länsireunassa Härkävehmaansuon laiteilla olevat alueet ovat alun perin olleet erilaisia korpia, jotka ovat ojituksissa kuivuneet korpiturvekankaiksi (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2008).

Kesällä 2016 tutkituista kuvioista 1, 2 ja 6 ovat kasvillisuudeltaan saman tyyppisiä kankaita kuin luonnonsuojelualueeseen kuuluvat metsät. Kuviot 3, 4 ja 5 ovat erilaisia rämeitä, korpia ja turvekankaita, joita luonnonsuojelualueen puolella on niukasti. Seuraavassa kuvataan alueiden kasvillisuutta osakohteittain.

3.1 Osa-alue 1 (Vantaanjoen varsi ja Alhostenmäen pohjoisrinne)

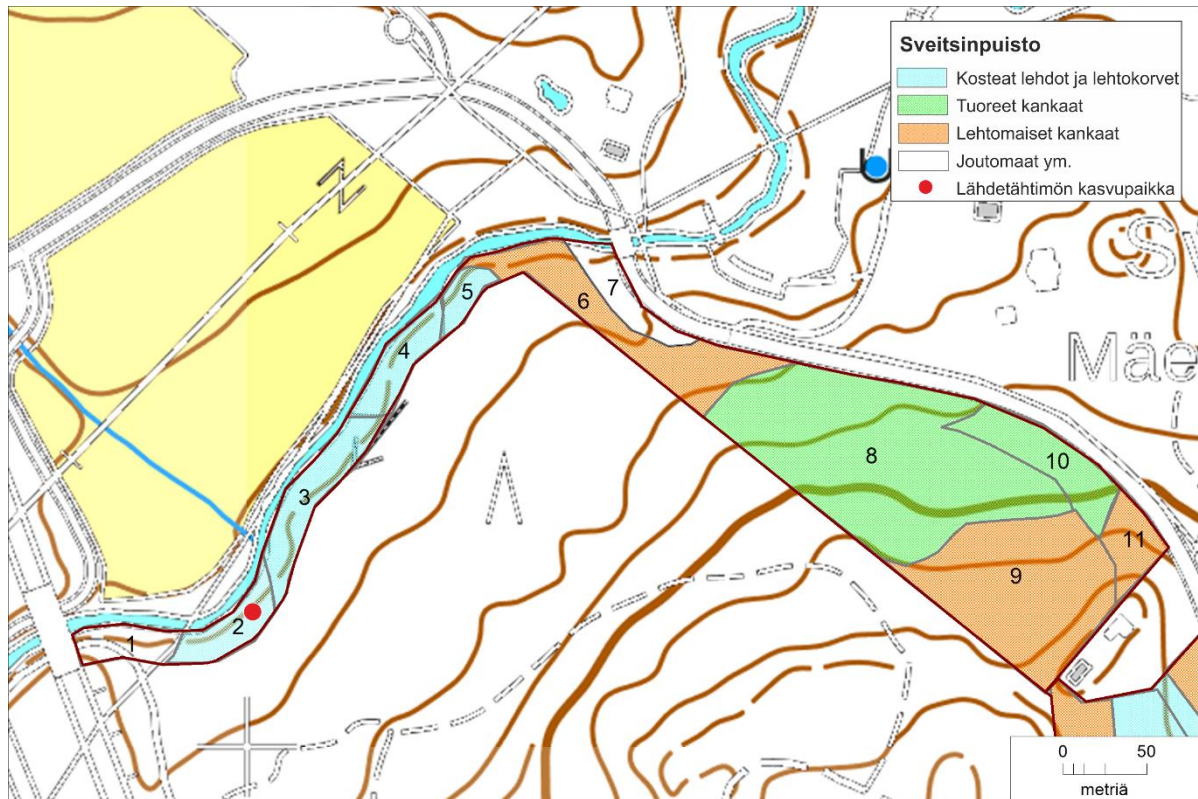
Numerointi viittaa kuvaan 3. Luettelo osa-alueilta muistiin kirjatusta putkilokasvilajeista on selvityksen liitteenä 1.

1. Vanhan tiepohjan ympäristö, jossa on piennar- ja niittykasvillisuutta ja jokivarren luontaista kasvillisuutta. Puusto on varttuvaa harmaaleppää ja pihlajaa. Aluskasvillisuudessa vallitsevat maitohorsma ja rönsyleinikki. Jokivarressa on kapealti kostean suurruohoniityn lajistoa, mm. mesiangervoa, viitakastikkaa ja korpikastikkaa. Jokiuoma on runsaskasvinen. Lajistoon kuuluvat mm. ojalpakkko, rantalpakkko, vesihierakka ja ratamosarpio.
2. Jokitöyräs ja jokivarren lehtokorpi. Jokivartta reunustava lehtokorpi on tihkupintainen. Sen puustona on varttuvaa, 30–40 vuoden ikäistä harvennettua kuusta (kuva 2). Pienpuustona on koivua ja harmaaleppää. Kenttäkerroksen kasvillisuus on mosaiikkimaista ja vaihtelevaa. Osaa kasvilajeista tavataan lähes pelkästään metsäkoneen ajourissa ja vanhojen ojien varsilla. Runsaita ovat ojakellukka, huopaohdake, suo-ohdake, mätässara, valkovuokko, rantalpi, mesiangervo, käenkaali, rönsyleinikki, ruokohelpi ja metsäalvejuuri.

Jokiuoman vieressä on vajaan kymmenen metrin levyinen, muuta maastoa kuivempi töyräs. Sen kasvilajistoon kuuluvat mm. hiirenvirna, niittynätkelmä, niittyleinikki, rohtovirmajuuri, valkoapila, lehtotesma, nurmirölli ja koiranvehnä. Jokitöyräs on kasvillisuuden perustella lähinnä tuoretta lehtoa.

Kuva 2. Jokivarren harvennettua lehtokorpea kuvioiden 2 ja 3 rajalta.

Kuva 3. Kasvillisuuskuviot osa-alueella 1.

3. Jokitöyräs ja jokivarren lehtokorpi. Jokivartta reunustava lehtokorpi on tiheäpintainen. Sen luonnontila on heikentynyt hiljattain tehdyn harvennuksen ja metsäkoneen ajourien vuoksi. Puustona on 30–40 vuoden ikäistä kuusta ja koivua. Pienpuusto on poistettu kokonaan; jäljellä on vain muutama koivun- ja kiiltopajunvesa. Kenttäkerroksen kasvillisuus on vaihtelevaa. Lajistoon kuuluvat mm. mesiangervo, rantakukka, lehtopalsami, ranta-alpi, rantaminttu, luhtalemmikki, amerikanhorsma, pikkuvesitähti ja vesihierakka. Metsäkoneen ajourissa ja tiheäpinnolla kasvaa myös harvinaista lähdetähtimöä, jota tiettävästi ei aiemmin ole tavattu Sveitsinpuiston alueelta

Jokivarressa on toistakymmentä metriä leveä töyräs, jossa kasvaa kuusia, koivuja ja nuoria tuomia. Sen aluskasvillisuutena on tulvaisille jokivarsille ominaisia lajeja, kuten mesiangervoa, korpikaislaa ja karhunputkea.

4. Koste lehto. Puusto on varttuvaa koivua ja harmaaleppää, pienpuustona on pihlajaa ja koivua. Kenttäkerroksessa vallitsevat mesiangervo, valkovuokko, huopaohdake, suo-orvokki, karhunputki ja viitakastikka. Alueella on vanhoja ojia. Jokipenkereen puustona on harvakseltaan kasvavaa koivua ja tuomipensaikkoo, harmaaleppää ja tervaleppää. Jokipenkereen aluskasvillisuus koostuu kostean lehdon lajeista, joista runsaimpia ovat mesiangervo, rönsyleinikki, karhunputki, koiranvehnä ja rantanurmikka.

5. Kosteaa lehto. Puusto on nuorta–varttuvaa, runsaan 10 metrin korkuista sekapuustoa. Valtalajina on koivu. Pensaskerroksessa on tuomea, pihlajaa ja punaherukkaa, jokivarressa myös tuomea ja haapaa. Aluskasvillisuudessa on mesiangervotyyppin (FiT) kostean lehdon kasvillisuutta. Jokivarren ranta on tuoretta lehtoa. Mesiangervon lisäksi runsaita kostean lehdon lajeja ovat lehtotähtimö, valkovuokko, suo-orvokki, ojakellukka, lehtotesma ja koiranvehnä.
6. Lehtomainen kangas. Vanhaa, erirakenteista sekametsää, jossa ylispuuston muodostavat järeät männyt ja kuuset. Niiden alla kasvaa nuorempia kuusia ja koivuja. Pienpuustona on kuusta, pihlajaa ja koivua. Lehtomaisen rehevä aluskasvillisuus on vaihtelevaa ja koostuu käenkaalista, valkovuokosta, oravanmarjasta, metsäorvokista, mustikasta, nuokkuhelimikästä ja metsäkastikasta. Jokivarressa kasvillisuus lähenee tuoretta lehtoa. Kuvion länsipuolella on varttuvaa sekametsää. Savola (2016) mainitsee kuvion pohjoispäästä alueellisesti uhanalaisen lehtoludekäävän.
7. Tienvarteen rajoittuva joutomaa. Nuorta harmaaleppää, koivuja ja raitoja kasvava alue, joka ilmeisesti on syntynyt, kun kunnallistekniikkaa on viety tiealueen reunaan. Osin sorapintaisella alueella kasvaa tyyppillisiä joutomaiden pioneerilajeja, esimerkiksi lupiinia, hietakastikkaa, punanataa, maitohorsmaa ja terttuseljää.
8. Tuore kangas. Vanha rinnemetsä, jonka alarinne on mäntyvaltaista ja ylärinne kuusivaltaista. Alarinteellä on tiheänä pienpuustona 10–15 metrin korkuista kuusta. Ylärinne on erirakenteisempaa ja luonnontilaisemmän kaltaista. Kenttäkerroksessa on koko kuviolla mustikkaa, puolukkaa, metsäkastikkaa ja metsälauhaa. Pohjakerroksena on laajoilla alueilla kerros- tai seinäsammalta. Kuusilahopuuta on runsaasti (20–40 m³/ha), ja se muodostaa eri-ikäisten lahopuiden jatkumon. Kuvion itäreunan puusto on poistettu tienvarresta noin 20 metrin levyiseltä alueelta vesijohtolinjaa tms. rakennettaessa.

Kuviolla elää kolme alueellisesti uhanalaisia kääpälajia: istukkakääpä, peikonkääpä ja pohjanrypykkä, jotka kaikki on tavattu kuusimaapuulta (Savola 2016). Kuvio täyttää lahopuun määrän perusteella METSO-ohjelman valintakriteerit ja sillä on kääpälajiston kannalta huomattava suojelumerkitys.
9. Lehtomainen kangas. Vanha kuusimetsä, jossa kasvaa sekapuuna mäntyä ja koivua. Järeitä kuusia (rungon läpimitta 60–70 cm) on monin paikoin. Pienpuustona on koivua ja pihlajaa. Ylispuusto on myrskyjen jäljiltä väljää ja valoisaa, ja varsinkin kuvion itäosassa on paljon vanhaa kuusimaapuuta. Kenttäkerroksen kasvillisuus vaihtelee, mutta koostuu suurimmassa osassa aluetta lehtomaisen kankaan lajeista. Runsaita ovat mm. mustikka, metsäkastikka, käenkaali, oravanmarja, lillukka ja metsäalvejuuri. Kuvion eteläpäästä on tavattu alueellisesti uhanalainen rusokantokääpä (Savola 2016). Kuvio kuuluu samaan suojelullisesti arvokkaaseen kokonaisuuteen kuin kuviot 6 ja 8.
10. Tuore kangas. Puustoltaan vaihteleva reunametsäkuvio, joka on kärsinyt myrskytuhoja. Tienvarresta on kaadettu puita myös putkilinjan kohdalta.

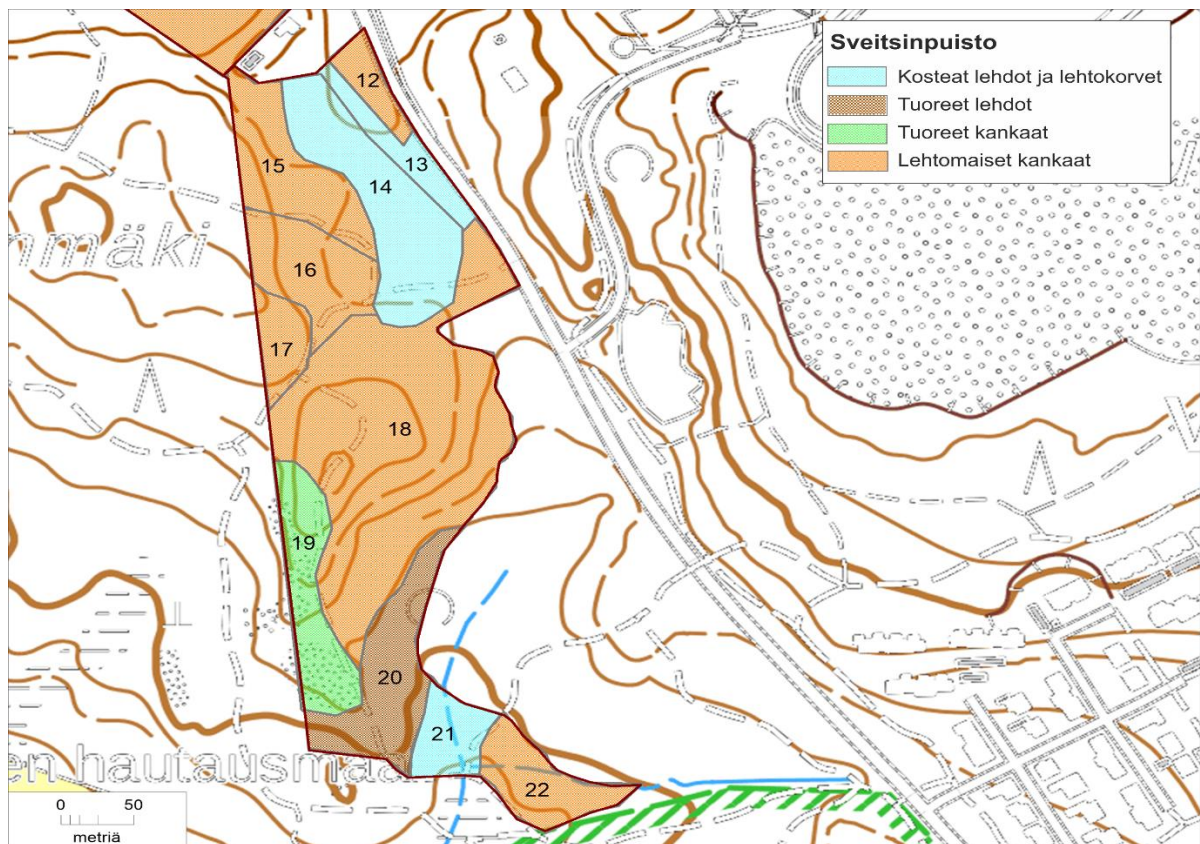
Puusto on valoisaa ja varttunutta, myös nuorta puustoa on runsaasti. Kenttäkerroksessa on paikoin tuoreen, paikoin lehtomaisen kankaan lajistoa. Mustikan ja metsäkastikan lisäksi tavataan mm. valkovuokkoa, metsäapilaa ja ahomansikkaa. Pensaskerroksessa on tavallisten metsälajien ohella terttuseljaa.

11. Lehtomainen kangas. Metsäinen rinne, jonka puusto on nuorta, pääosin alle kymmenmetristä pihlajaa ja koivua. Ylispuustona on muutama varttunut koivu. Pensaskerroksessa on pihlajaa ja mahdollisesti lähipihoilta levinneitä terttuseljoja. Aluskasvillisuudessa vallitsevat käenkaali, valkovuokko, ahomansikka ja metsäkastikka.

3.2 Osa-alue 2 (Alhostenmäen itärinne)

Alhostenmäen itärinteellä on eri aikaan käsiteltyjä metsäkuviota ja myös luonnontilaisempaa säilyneitä alueita. Alueelta erotettiin kaikkiaan 11 kuviota, joista valtaosa on lehtomaisia kankaita (kuva 4).

12. Vanha istutusmännikkö. Runsaan 20 metrin korkuisten mäntyjen alla kasvaa kuusia, pihlajia ja tuomia. Kenttäkerroksessa on lehtomaisen kankaan ja kostean lehdon lajistoa, mm. käenkaalia, rönsyleinikkiä, vuohenputkea, mesiangervoa, metsäkortetta ja hiirenporrasta. Pensaskerroksessa on vadelmaa ja punaherukkaa.

Kuva 4. Kasvillisuuskuviot osa-alueella 2.

13. Metsittynyt niitty. Puustona on vanhoja koivuja, muutama kookas haapa ja nuorempia harmaaleppiä, koivuja ja kuusia. Aluskasvillisuus on samankaltaista kuin kuviolla 11. Lisäksi aho-orvokki ja metsäkurjenpolvi ovat runsaita.
14. Kosteaa lehto. Vanhaa, erirakenteista kuusikkoa kasvava notkelma. Sekapuuna on haapoja ja pienpuustona koivua ja pihlajaa. Kenttäkerroksessa vallitsevat käenkaali, korpi-imarre, valkovuokko, vuohenputki, huopaohdake ja kultapiisku. Hiirenporras ja metsäalvejuuri muodostavat tiheitä saniaiskasvustoja. Kuviolla on jonkin verran maalahopuuta.
15. Lehtomainen kangas. Vanhaa, erirakenteista kuusimetsää, jossa kasvaa ylispuina järeitä kuusia ja sekapuuna koivua. Pienpuustona on kymmenmetristä pihlajaa ja haapaa. Pensaskerros koostuu pihlajasta ja kuusesta. Lahopuuta on niukanpuoleisesti. Kenttäkerroksessa on mustikkaa, käenkaalia, metsäalvejuurta ja vähän sinivuokkoa. Pohjakerroksessa on kerrossammalta laajoja alueita peittävinä patjoina.
16. Lehtomainen kangas. Varttuvaa, 10–20 metrin korkuista sekapuustoa kasvava kuvio, jonka pohjoispäässä on varttuneita ja vanhoja kuusia yksittäisinä runkoina. Puusto koostuu koivusta, pihlajasta, kuusista ja nuorista haavoista. Kenttäkerroksessa on mustikkaa, käenkaalia, lillukkaa ja metsäkastikkaa.
17. Lehtomainen kangas. Varttunut, erirakenteinen kuusisekametsä. Sekapuuna kasvaa koivua ja pienpuustona eri-ikäistä pihlajaa ja kuusta. Kenttäkerros koostuu lehtomaisen kankaan lajeista. Kuviolla kasvaa lisäksi valkovuokkoa, sinivuokkoa ja metsäorvokkia.
18. Lehtomainen kangas. Vanha kuusimetsä, jossa kasvaa sekapuuna vähän koivua. Pienpuustona on varjostuksessa riutunutta pihlajaa ja koivua. Välipuusto puuttuu laajoilta alueilta. Eri-ikäistä kuusilahopuuta ja järeitä kuusia on runsaasti kuvion itäosassa. Kenttäkerrosta luonnehtivat mustikka, käenkaali, lillukka, kielo ja metsäorvokki. Sinivuokkoa ja valkovuokkoa on paikoin. Pohjakerroksen valtalaji on seinäsammal. Kuvion itäreunasta on löydetty alueellisesti uhanalainen punakerikääpä. Kasvupaikkana oli maassa lahoava raita (Savola 2016).
19. Tuore kangas. Hakkuuaukkoon rajautuva kangasmetsäkuvio, joka on kärsinyt myrskytuhoja. Kuviolla on runsaasti tuoretta kuusimaapuuta. Pystyssä oleva puusto on varttunutta, yli 20 metrin korkuista kuusta. Kuviolla kasvaa myös muutama vanha haapa. Pienpuusto on kuusta ja koivua. Kenttäkerroksessa vallitsevat mustikka, kangasmaitikka, metsäkastikka ja metsälauha.
20. Tuore lehto. Vanhaa kuusikkoa kasvava lehtorinne, joka on lähinnä sinivuokko-käenkaalityyppiä (HeOt). Kuvion läntisimmässä osassa lehtomaisen kankaan piirteet ovat selvemmat. Ylispuut ovat yli 25 metrin korkuisia kuusia, ja niiden katveessa on eri-ikäistä kuusta ja pihlajaa. Sekapuuna on koivua ja joitakin haapoja. Aluskasvillisuuden valtalajeja ovat käenkaali, valkovuokko, sinivuokko,

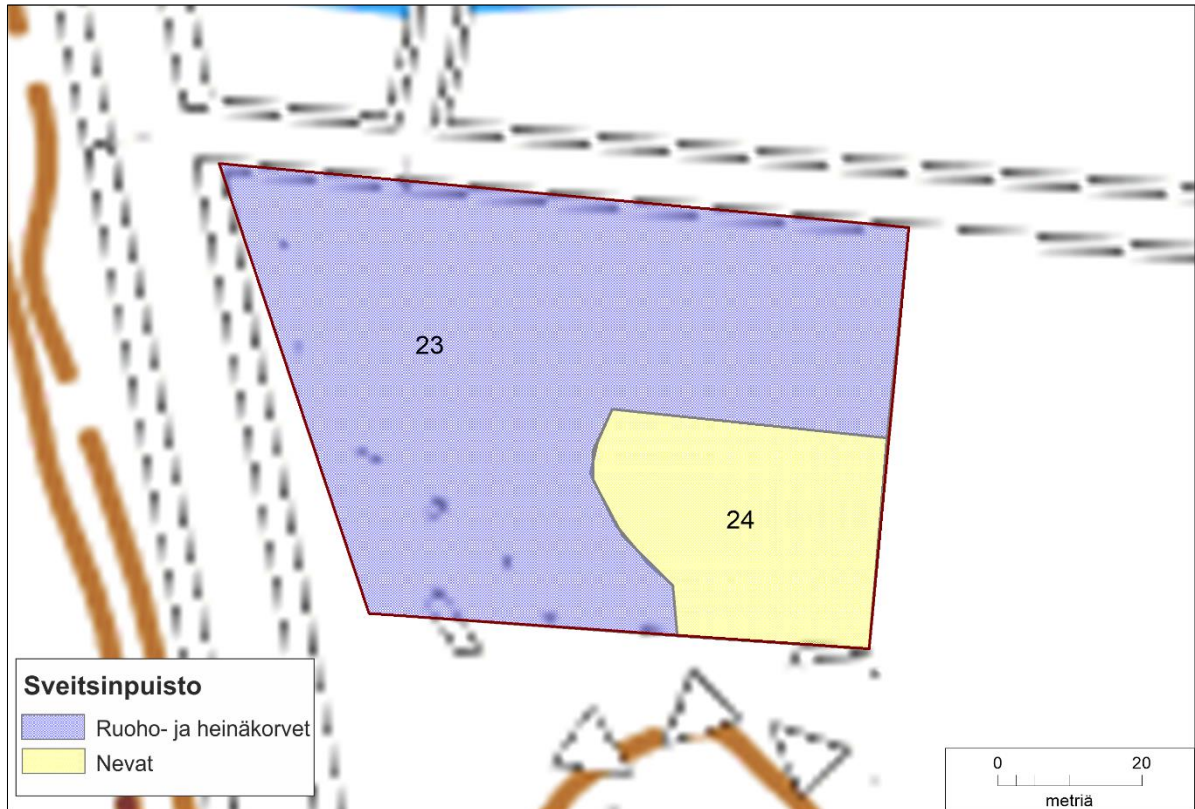
kielo, ahomansikka, kurjenkello, metsäorvokki ja karhunputki. Kuviolla on vanha kiviaita, mutta muita asutuksen merkkejä ei ole jäljellä.

21. Kosteaa lehto. Kosteapohjainen painanne, jossa on vähäinen noro ja runsaasti lahoppuustoa. Notkelmassa kasvaa varttunutta harmaaleppää ja rytöisiä tuomia. Reunaosien puustona on vanhaa kuusta. Kasvillisuus on runsasta, monilajista ja kosteimmilla paikoilla saniaisvoittoista. Hiirenporrasvaltaisen saniaislehdon lajistoon kuuluvat nimilajin lisäksi metsäalvejuuri, isoalvejuuri, mesiangervo, lehtopähkämö, valkovuokko ja käenkaali. Painanteen kuivemmissa reunaosissa kasvaa mm. sinivuokkoa ja nuokkuhelmikkää. Alueen läpi laskeva noro ei kesäaikaan juuri erotu maastossa.
22. Lehtomainen kangas. Vanhan kuusikon reunustama puronotko, jonka kasvillisuus on lehtomaista kangasta. Kuvion läpi laskevan puron ympäristössä on myös kosteaa lehtoa, joka ulottuu 1–2 metrin päähän kivikkoisesta, perkaamattomasta purouomasta. Puron uoma on noin metrin levyinen. Ympäristön ylispuustona on järeitä kuusia. Niiden katveessa kasvaa vaihtelevan ikäistä koivua, pihlajaa ja kuusta, puronvarressa myös tuomia. Kenttäkerroksessa kasvaa käenkaalia, oravanmarjaa, valkovuokkoa, ahomansikkaa, kioloa, metsäkurjenpolvea ja metsäkastikkaa. Kasvillisuus on ylispuuston varjostuksen vuoksi paikoin niukkaa ja aukkoista.

3.3 Osa-alue 3 (Hämeenlinnantien varsi)

Hämeenlinnantien varrella oleva selvitysalue on hyvin pieni, 0,4 hehtaarin laajuinen suoalue, josta erotettiin kaksi toisistaan poikkeavaa suokuviota (kuva 5).

23. Ruoho- ja heinäkorpi. Pääosa alueesta on ojitettua ruoho- ja heinäkorpea, jota luonnehtii melko tiheä, 15–18 metrin korkuista koivuista, männyistä ja harmaalepistä koostuva puusto. Alueella on vanhoja ojia ja pieniä vanhoja kaivantoja, mutta se on silti säilynyt märkänä ja paikoin hankalakulkuisena. Mätäspintojen kasvillisuuteen kuuluvat mm. riidenlieko, mustikka, puolukka, pallosara ja nurmilauha. Märempien välipintojen ja osin umpeenkasvaneiden ojien lajistoa ovat kurjenjalka, luhtarölli, järvikorte ja okarahkasammal.
24. Saraneva. Muutaman aarin laajuinen oligotrofinen saraneva, jonka eteläreunassa vanha, todennäköisesti Hämeenlinnantien aikainen, lohkarista tehty täyttöalue. Nevan valtakasveja ovat pullosara, kurjenjalka, isokarpalo, järvikorte ja luhtarölli (kuva 6). Nevalla kasvaa harvakseltaan hieskoivuja, mutta muutoin se on säilynyt puuttomana. Nevanreunan pikkulampareessa on rimpivesihernettä ja pikkupalpakkoa. Mätäspinoilla ja nevan laiteilla kasvaa mm. juolukkaa, variksenmarjaa, kanervaa ja suokortetta. Nevan pohjois- ja itäreunalla on vanha oja, joka ei ole merkittävästi kuivattanut suota.

Kuva 5. Kasvillisuuskuviot osa-alueella 3. Kuvion eteläpuolella on vanha, lohkkareista tehty täyttö.

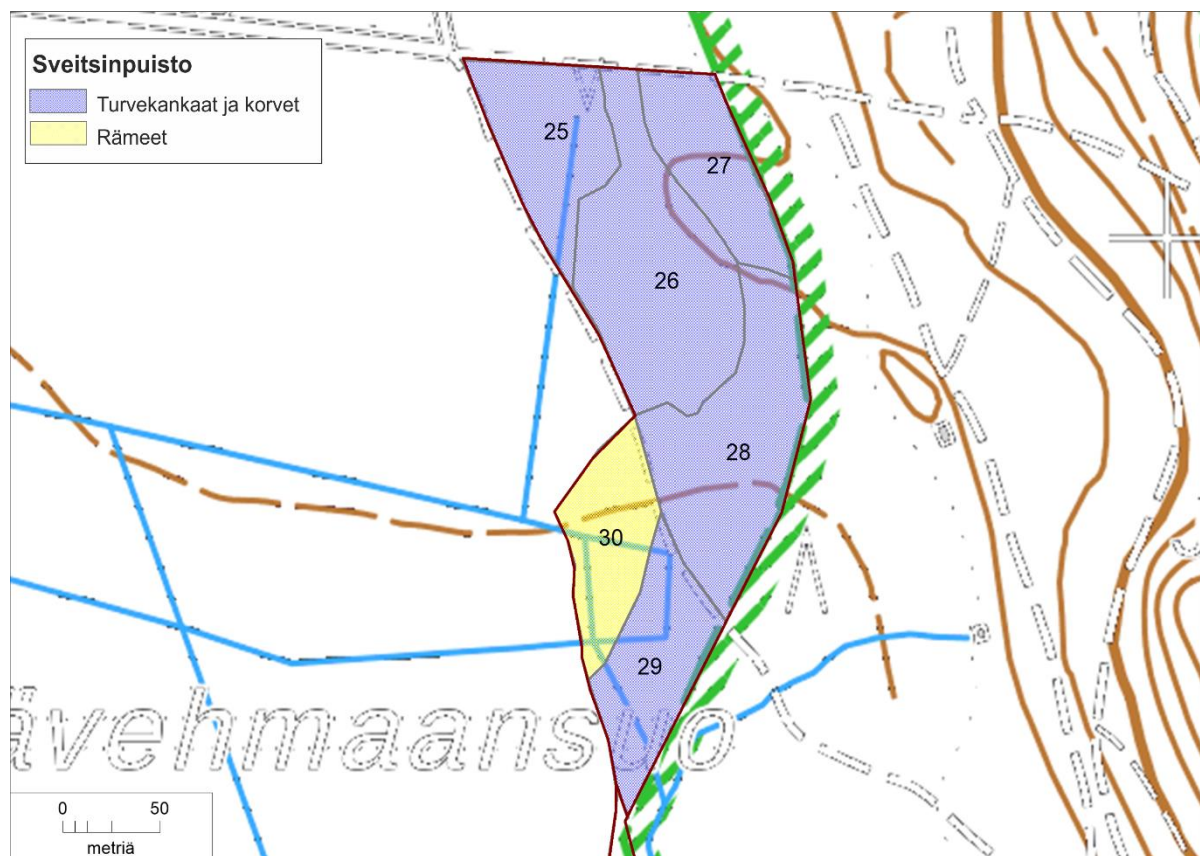

Kuva 6. Osa-alueen 3 kaakkoiskulmassa oleva pieni saraneva.

3.4 Osa-alue 4 (Härkävehmaansuon koilliskulma)

Härkävehmaansuon koilliskulmasta on selvitysalueena 3,4 hehtaarin laajuinen suonlaide, joka rajautuu koko matkalta nykyiseen luonnonsuojelualueeseen. Län-sirajaa pitkin kulkee ulkoilutie. Suon reuna on lähes kauttaaltaan metsäistä turve-kangasta. Alueelta rajattiin kasvillisuuden perusteella kuusi kuviota (kuva 7).

25. Mustikkaturvekangas ja vanha ojikko. Varttunutta kuusta ja mäntyä kasvava alue, jossa on pienpuustona koivua, pihlajaa ja kuusinäreikköä. Aluskasvillisuus koostuu mustikasta, puolukasta, kielosta ja metsälauhasta. Pohjakerroksessa on seinäsammalta ja pieninä laikkuina korpilahkasammalta. Kuvion itäosassa on varttuvaa mäntyä kasvava vanha, matala kaivanto, josta lähtee oja etelään. Kaivannossa kasvaa mm. variksenmarjaa, korpipaatsamaa, maariankämme-kää, huopaohdaketta, järviruokoa ja järvikortetta. Pohjakerroksessa on mm. punarahkasammalta.
26. Varputurvekangas. Harvakseltaan runsaan 10 metrin korkuista varttunutta mäntyä kasvava kuvio, jossa on pienpuustona koivua ja vähän kuusta. Musti-kasta, puolukasta ja suopursusta koostuva varvikko on melko yhtenäinen. Poh-jakerros kostuu metsäsammalista, lähinnä seinäsammalesta, karhunsamma-lesta ja kynsisammalesta. Rahkasammalta on vain niukasti.

Kuva 7. Osa-alueen 4 kasvillisuuskuviot.

- 27.** Mustikkaturvekangas. Suonlaitteen vanhaa, harvahkoa männikköä. Pienpuustona on pihlajaa, hieskoivua ja kuusta. Kenttäkerros on enimmäkseen mustikan luonnehtimaa varvikkoa, jossa kasvavat seuralaisina metsäkastikka, kielo, käenkaali, puolukka ja oravanmarja.
- 28.** Mustikkaturvekangas. Suonlaitteen varttunutta-vanhaa männikköä, jonka korkeus on 13–18 m. Sekapuuna on hieman kuusta. Pienpuustona on melko tiheää, enintään kuuden metrin korkuista kuusta ja hieskoivua. Kenttäkerroksessa on mustikka- ja puolukkavarvustoa sekä lillukkaa ja riidenliekoa. Pohjakerros kostuu lähinnä seinäsammalesta, kynsisammalesta ja metsäkerrossammalesta. Rahkasammalta on vain pieninä laikkuina. Kuvion eteläreunassa kasvaa harvakseltaan järviruokoa.
- 29.** Musikkaturvekangas. Vanhaa männikköä kasvava suonreunan korpiturvekangas, joka muistuttaa kasvillisuudeltaan kuviota 28, mutta ylispuusto on vanhempaa. Kuviolla on vanhoja avo-ojia ja se on pitkälle kuivunut. Pohjakerros kostuu enimmäkseen metsäsammalista (seinäsammal, kerrossammal, kynsisammalet), mutta suon puoleisessa länsireunassa suosammalien (ainakin korpirahkasammal ja rämerahkasammal) osuus kasvaa.

Kuva 8. Härkävehmaansuon reunat ovat kuivuneet ojitusten seurauksena. Reunakorvet ovat muuttuneet turvekankaiksi ja rämeosillakin puuston kasvu on voimistunut ja metsälajisto vallannut on alaa.

30. Isovarpuräme. Kauan sitten ojitettu rämeen reuna, jota voi luonnehtia isovarpurämemuuttumaksi. Puuston kasvu on voimistunut. Ylispuina on 15 metrin korkuisia mäntyjä ja pensaina harvakseltaan kasvavia koivuja ja reunaosissa myös kuusia. Aluskasvillisuus on tiheää varvikkoa, mm. juolukkaa, suopursua, puolukkaa ja vähän mustikkaa. Alkuperäisistä suokasveista ovat jäljellä lisäksi tupasvilla ja suomuurain. Pohjakerros on seinäsammalvaltainen. Rahkasammalia tavataan vain laikuittain.

3.5 Osa-alue 5 (Härkävehmaansuon kaakkoisosa)

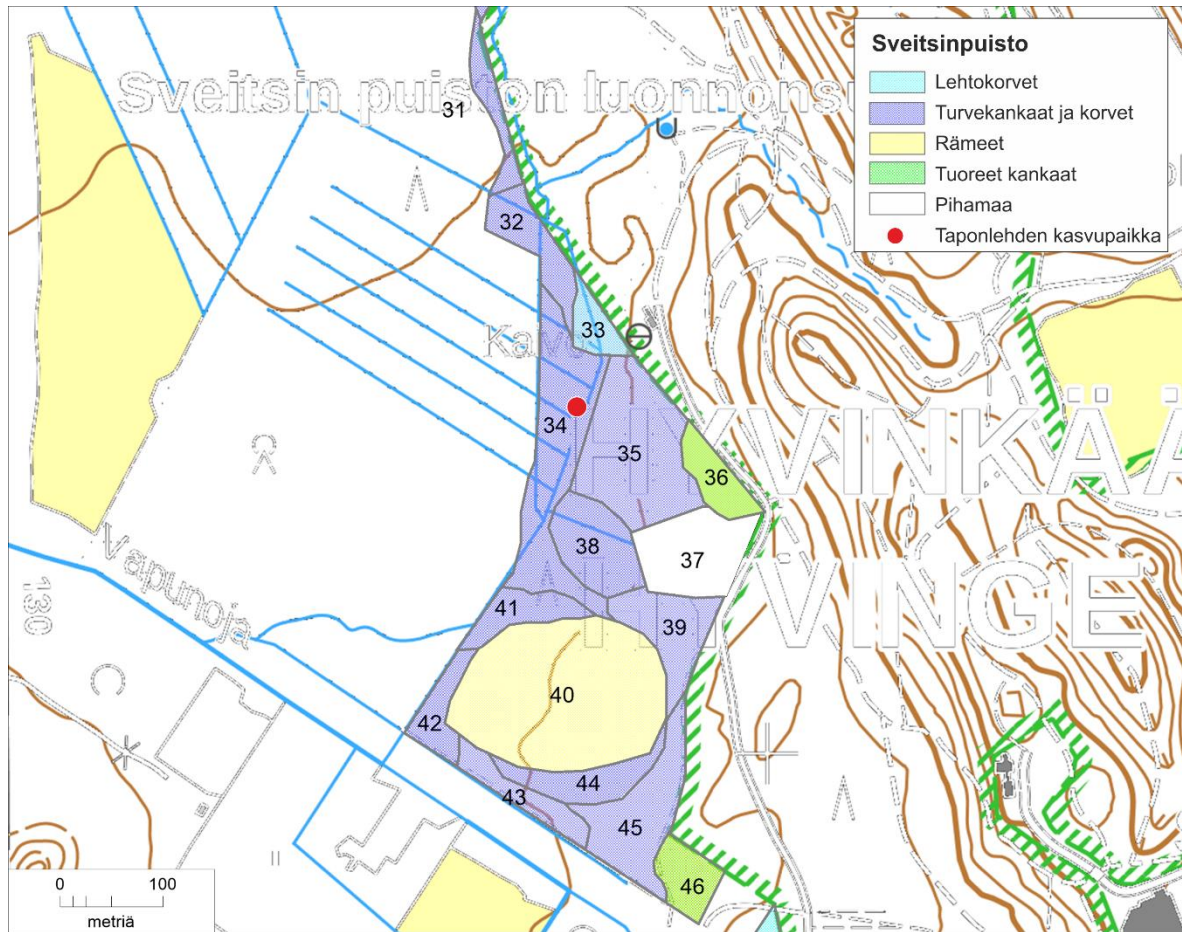
Härkävehmaansuon kaakkoisosa on vaihtelevaa metsä- ja suomaastoa, jossa vuorottelevat kuusi- ja mäntyvaltaiset turvekankaat, pienet purovarsiin keskittyvät lehtokorvet ja reunaosien kangasmetsät. Kaakkoisimmassa kulmassa on myös kohtalaisen hyvin säilynyt männikköinen räme.

31. Mustikkaturvekangas. Luonnonsuojelualan rajaa noudattavan metsäpuron länsipuolinen alue, joka on vaihtelevaa turvekangasta. Ojitusten kuivattama suon reunakorpi muuttuu kuvion kohdalla männikköiseksi rämelaitteeksi. Ylispuusto on varttunutta, 18 metrin korkuista mäntyä, sekapuuna kasvaa kuusta. Kenttäkerroksessa on mustikkaturvekankaiden lajistoa. Suokasveista on jäljellä niukkana esiintyvä tupasvilla ja suomuurain. Pohjakerros on seinäsammalvaltainen, korpilahkasammalta on siellä täällä pieninä laikkuina.

32. Mustikkaturvekangas. Ylispuustona on varttunutta, 20 metrin korkuista koivua ja mäntyä. Pensaskerroksessa on koivua ja kuusta. Aluskasvillisuudessa vallitsevat mustikka ja niukempana esiintyvä puolukka. Pohjakerros koostuu lähinnä seinäsammalesta. Kuviolla on vanhoja oja.

33. Kuivahtanut lehtokorpi. Vedenoton ja ojitusten kuivattama lehtokorpi, joka lienee ollut aikanaan lähteikkö. Puustona on haapaa, kuusta ja koivua. Kenttäkerroksen runsaimpia lajeja ovat käenkaali, oravanmarja ja metsäalvejuuri. Kuviolla kasvaa myös maariankämmekkää ja mustikkaa.

34. Mustikkaturvekangas. Ojitettu rämeen reuna, jonka läpi laskee harjun alarinteeltä tuleva metrin levyinen puro. Rämeen reuna on kuivahtanut ja muuttunut turvekankaaksi. Ylispuusto on varttunutta, runsaan 20 metrin korkuista koivua ja mäntyä. Kuusta on lähinnä pienpuustona. Pensaskerroksessa on koivua, paatsamaa ja virpapajua. Mustikkavaltainen varvusto on tiheää ja käsittää lisäksi puolukkaa ja suopursua; kuviolla on myös puolukkaturvekankaan piirteitä. Kuvion läpi virtaava puro on syvällä uomassaan. Uomaa reunustaa paikoin kapea ruoho- ja heinäkorpi, jonka kasvilajistoon kuuluvat mm. puroliukka, mesiangervo, velholehti ja metsäalvejuuri. Harvemmin tavattavia purovarsikasveja ovat kartioakankaali ja taponlehti, jota on pieni esiintymä 2. ja 3. sivuojan välissä pohjoisesta laskettuna. Puronvarressa kasvaa myös muutama nuori vuorijalava. Vähälukuiset lajit (akankaali, taponlehti, jalava) ovat karkulaisperäisiä, mutta esiintymien alkuperä jäi epäselväksi.

Kuva 9. Osa-alueen 5 kasvillisuuskuviot.

Kuva 10. Taponlehtiä kuviolla 34.

- 35.** Mustikkaturvekangas. Ojittamaton alue, joka on tulkittavissa lähinnä mustikkaturvekankaaksi. Ylispuustona on tiheää, tasaikäistä 18 metrin korkuista männikköä. Sekapuuna on harvakseltaan koivua. Pienpuustona on vaihtelevasti koivua ja kuusta ja lisäksi joitakin katajia. Aluskasvillisuus koostuu mustikasta, puolukasta ja suomuuraimesta. Korpirahkasammalta on runsaasti.
- 36.** Tuore kangas. Varttunut tuoreen kankaan kuvio. Ylispuustona on koivua ja tiheänä, alle viiden metrin korkuisena pienpuustona kuusta ja pihlajaa. Kuvion tienpuoleinen (itäpuolinen) reuna on harvennettu. Aluskasvillisuutta luonnehtivat mustikka, kielo, metsäalvejuuri ja metsäkastikka. Seinäsammalen ja kerrossammalen muodostama pohjakerros on epäyhtenäinen.
- 37.** Pihamaa. Hiekkapintaisen pihan laiteilla kasvaa mm. viitapihlaja-angervoa ja jättipalsamia.
- 38.** Ruoho- ja heinäkorpi. Vanhaa, järeää kuusta ja haapaa kasvava alue, jonka alispuustona on kuusia ja tuomia. Kuvion keskiosassa on ojitettu painanne, joka lajistoon kuuluvat mm. rönsyleinikki, hiirenporras, metsäalvejuuri ja korpikaisla. Painanteen reunoilla on tuoreen kankaan lajistoa, mm. mustikkaa, ahomansikkaa ja metsäkastikkaa.
- 39.** Mustikkakorpi. Vanhaa mäntyä ja koivua kasvava korpialue, jossa on vaihtelevan tiheänä pienpuustona koivua ja kuusta. Aluskasvillisuus on varjostavan puuston alla aukkoista; vain mustikkaa, puolukkaa ja metsäalvejuurta esiintyy mainittavissa määrin. Pohjakerroksessa on laikuittain korpirahkasammalta, metsäkerrossammalta ja seinäsammalta.
- 40.** Isovarpuräme. Härkävehmaansuon kaakkoisosan läpi kulkee vain yksi vanha kuivatusoja. Suon kaakkoiskulman rämekuvio on säilynyt melko hyvin. Sen puusto on runsaan 20 metrin korkuista, tasaikäistä mäntyä. Pensaskerros on heikosti kehittynyt ja koostuu yksittäisistä koivuista. Kuvion reunaosissa on tiheää juolukan ja mustikan vallitsemaa varvustoa (kuva 11), keskiosa on suopursukasvustoa.
- 41.** Ruoho- ja heinäkorpi. Varttunutta koivikkoa kasvava kuvio, jonka puustossa on isoja haapoja ja kuusia. Kuviolla kasvaneet järeät kuuset on poistettu vuosia sitten; aukkopaikkoihin on noussut tiheää, nuorta kuusikkoa, sekä koivuja, pihlajia, tuomia ja paatsamia. Lahopuustoa on paikoitellen. Kenttäkerroksessa vallitsevat mustikka, puolukka, metsäalvejuuri ja juolasara. Pohjakerros on epäyhtenäinen ja koostuu lähinnä seinäsammalesta ja kerrossammalesta.
- 42.** Ruohoturvekangas. Vanhan valtaojan kuivattama alue, jonka puusto on yli 20 metrin korkuista koivua ja haapaa. Pienpuustona on kuusta, pihlajaa ja useita alle kolmemetriä tammia. Pensaina kasvaa vadelmaa, pihlajaa ja paatsamaa. Kenttäkerroksessa on kosteiden, lehtomaisten alueiden kasveja, mm. käenkaalia, metsäalvejuurta ja lehtotesmaa. Kaivetussa valtaojassa kasvaa korpikaislaa, rönsyleinikkiä ja hiirenporrasta.

Kuva 11. Härkävehmaansuon kaakkoisosan räme.

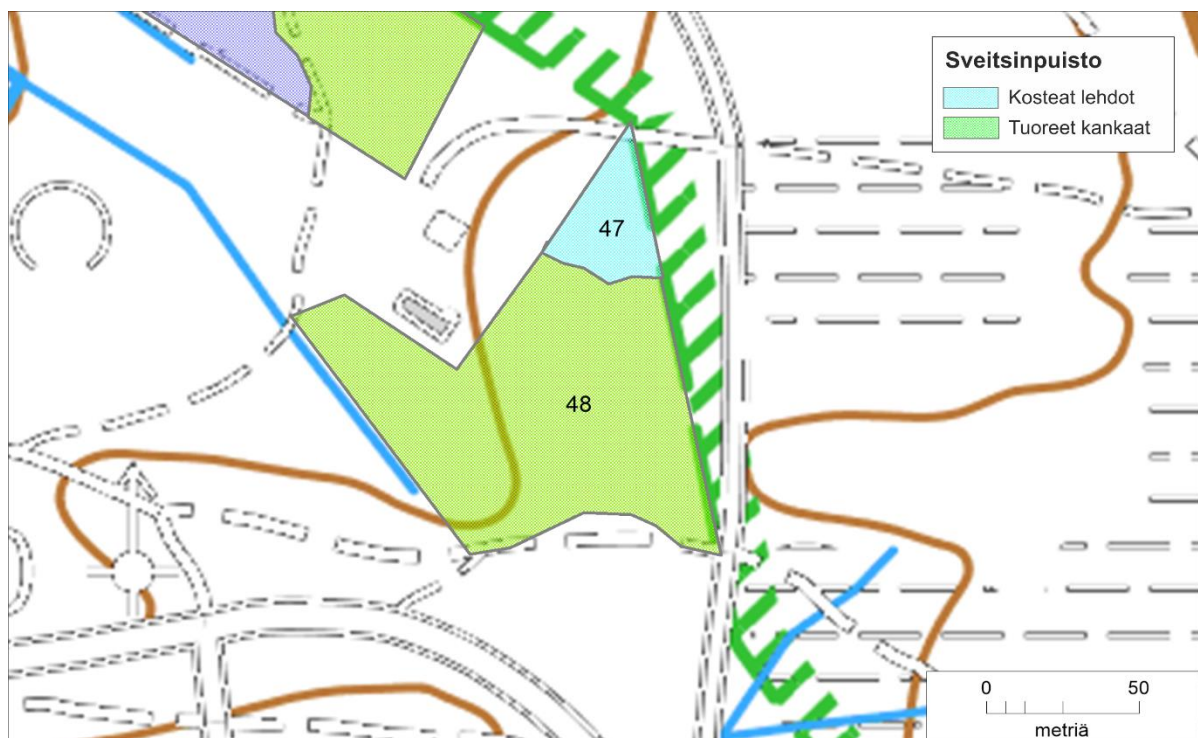
- 43.** Mustikkaturvekangas. Suon eteläreunan metsää, jota vanha ojitus ja suon raivaus on kuivattanut. Puusto on varttunutta ja hakkuussa väljennettyä. Valtaapuuna on runsaan 20 metrin mittaan varttunut kuusi. Pienpuustona on koivua ja kuusta. Kenttäkerroksen valtakasvit ovat mustikka, puolukka ja metsäälvejuuri.
- 44.** Mustikkakorpi. Isovarpurämeen reunassa oleva tiheäpuustoinen kuvio, jonka kasvillisuus on lähinnä mustikkakorpea. Ylispuustona on 20 metrin mittaista mäntyä ja pienpuustona alle viisimetristä kuusta ja tiheässä kasvavaa koivua. Kenttäkerroksessa on mustikkaa, puolukkaa, metsäälvejuurta ja pallosaraa. Pohjakerroksessa on laikuittain korphirahkasammalta.
- 45.** Kangaskorpi. Suon kaakkoiskulman kuvio on vanhaa kuusikkoa kasvavaa korpea. Puusto on yli 25 metrin korkuista. Sekapuuna on nuorempaa koivua. Eriikäistä lahoppua on kohtalaisesti (n. 10 m³/ha), vaikka ylispuusto ei vielä olekaan järeää. Kenttäkerroksessa vallitsevat mustikka, käenkaali ja puolukka. Aukkoisen pohjakerroksen valtalaji on seinäsammal.
- 46.** Tuore kangas. Vanhaa mustikkatyypin kuusikkoa, jossa on sekapuuna mäntyä. Pienpuustona on pihlajaa ja rauduskoivua. Kenttäkerros on mustikkavaltaista. Runsaita ovat myös metsäkastikka, vanamo, oravanmarja ja kultapiisku. Pohjakerros on melko yhtenäinen ja kostuu seinäsammalesta, kerrossammalesta ja kynsisammalista. Kuvion kaakkoisosassa on lehtomaisen kankaan lajistoa, mm. käenkaalia, oravanmarjaa ja salokeltanoa.

3.6 Osa-alue 6 (eteläpään erilliskuvio)

Selvitysalueen eteläpäästä on otettu mukaan 0,9 hehtaarin laajuinen vanhan metsän kuvio, joka rajautuu nykyiseen luonnonsuojelualueeseen. Kuvion pohjoispuolella on asuinrakennus, eteläpuolella maantie ja länsipuolella nuorta metsää.

47. Kosteaa lehto. Osa-alueen pohjoispäässä on pieni notkelma, johon tulee valuvettä itäpuolisen metsäalueen kosteikkopainanteesta. Notkelmassa kasvaa nuorta harmaaleppää, tuomea ja pihlajaa. Aluskasvillisuudessa on hiirenporrasvaltaisen saniaislehdon lajistoa, mm. mesiangervoa, hiirenporrasta, nurmilauhaa, metsäkortetta, suoputkea, suo-orvokkia ja ojakellukkaa.

48. Tuore kangas. Vanhaa tuoreen kankaan kuusisekametsää, jonka puusto on erirakenteista. Runsaan 20 metrin korkuisessa valtapuustossa on jonkin verran koivua, lounaisosassa myös mäntyä. Pienenä aluspuustona on runsaasti pihlajaa, koivua ja kuusta. Kuviolla on kohtalaisen paljon lahoppuuta. Kenttäkerroksessa vallitsevat mustikka, kevätpiippo, vanamo, metsäkastikka ja metsälauha. Niukempina tavataan mm. yövilkkää. Kuvion eteläosassa on myös lehtomaisen kankaan lajistoa, lähinnä käenkaalia, kioloa ja metsäkastikkaa.

Kuva 12. Osa-alueen 6 kasvillisuuskuviot.

3.7 Merkittävimmät kohteet

Huomattava osa selvityskohteista on ollut talouskäytössä, joskin tuoreita hakkuun jälkiä on nähtävissä vain Vantaanjoen varrella osa-alueella 1. Muilla kuvioilla on tehty lähinnä poimintahakkuuta, mutta ei enää viime vuosina. Alhostenmäen poh-

joisrinteen kuviot 6, 8 ja 9 muodostavat luontoarvoiltaan tärkeimmän kokonaisuuden. Kohteella on runsaasti lahoppua ja sieltä on tavattu useita alueellisesti uhanalaisia kääpälajeja. Alhostenmäen pohjoisrinne täyttää myös liito-oravan elinympäristövaatimukset ja sekä puuston iän että lahoppuuston määrän perusteella METSO-ohjelman (Syrjänen ym. 2016) valintakriteerit.

Alhostenmäen etelärinteellä (osa-alue 2) on useita reheviä metsäkuvioita, joiden arvo kasvaa lahoppuun määrän lisääntyessä. Kuviot 14, 20 ja 21 ovat lehtoja. Lehdot ovat luontotyyppinä uhanalaisia (Raunio ym. 2008).

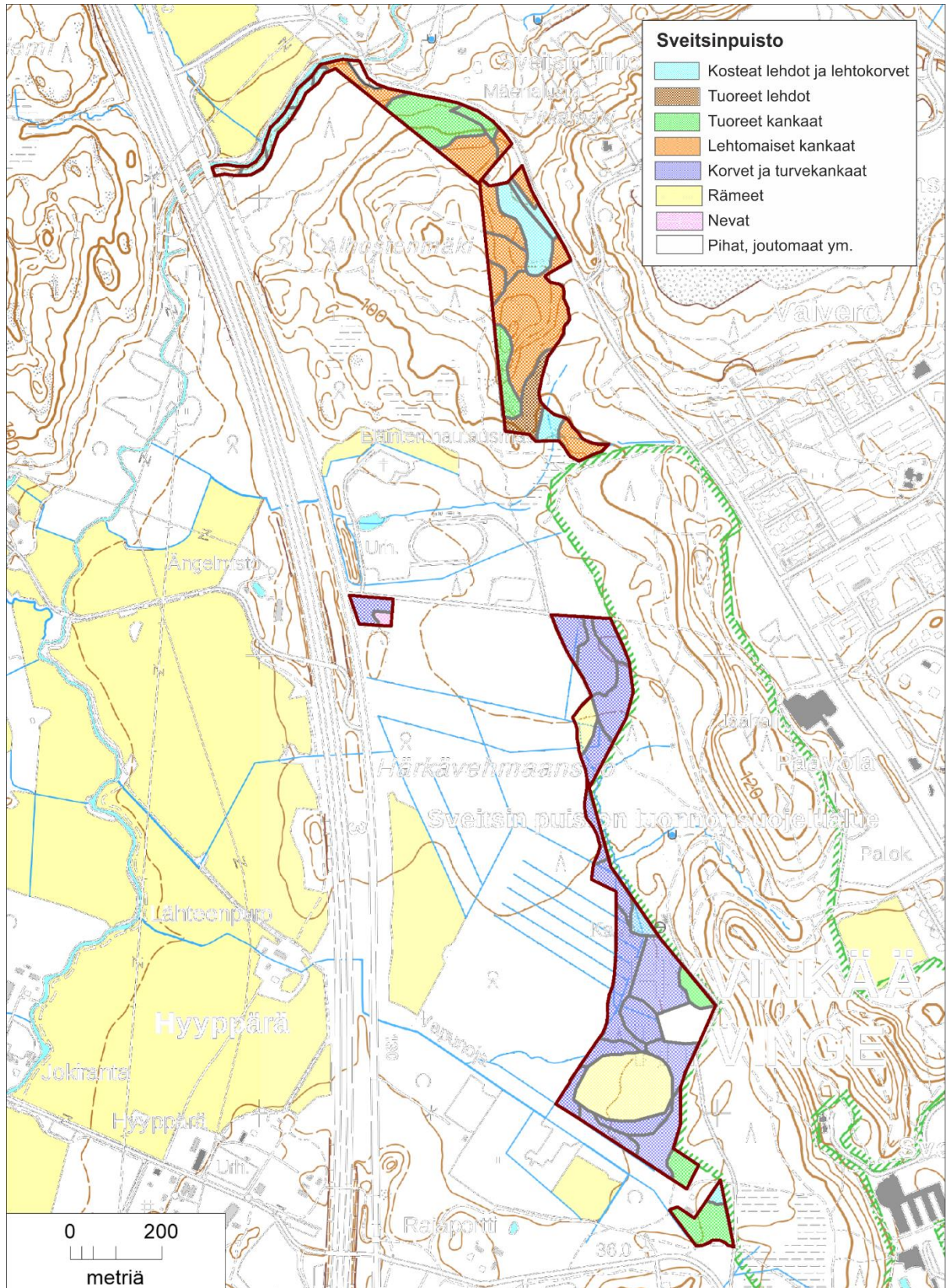
Selvitysalueen eteläosan kuviot ovat lähes kaikki ojitetun Härkävehmaansuon laitteen korpia ja rämeitä. Suo-ointus on vaikuttanut suon reunaosiin ja useimmat kuviot ovat muuttuneet turvekankaiksi. Niiden arvona on lähinnä hyväkasvuinen puusto ja sen tarjoama suoja Sveitsin puiston luonnonsuojelualueelle. Paremmiin säilyneisiin suokuviot (esim. isovarpurämeet 40) monipuolistavat alueet luonnonoloja. Suonlaitteen korpikuvioista 38, 39 ja 41 sopisivat hyvin liito-oravan elinympäristöiksi.

Selvityskohteilta ei tavattu uhanalaisia putkilokasvilajeja. Paikallisesti arvokkaina lajeina voidaan maita Vantaanjoen varrella kasvava lähdetähtimö ja harjualueen laskupuron varrella kasvava taponlehti. Selvityskohteilta muistiin kirjattu kasvilajisto luetellaan liitteessä 2. Luettelo ei ole täydellinen, sillä mukana ovat vain elokuussa 2016 havaitut kasvilajit.

4 LÄHDEVIITTEET

- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus. Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 8/2008:1–264.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 8/2008:1–572.
- Savola, K. 2016: Hyvinkään Sveitsinpuiston luonnonsuojelun alueen ja lähialueen metsien kääpäselvitys 2015. – Selvitysraportti 12.2.2016. 23 s + 7 liitesivua.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.
- Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2008: Hyvinkään Sveitsinpuiston luonnonsuojelun alueen kasvillisuuskartoitus ja metsäsuunnitelma 2008.

Liite 1. Tutkitut kasvillisuuskuviot.

Liite 2. Sveitsinpuiston osa-alueilta muistiin merkityt putkilokasvilajit.

ahokeltanot	<i>Hieracium sektioni Vulgata</i>	koiranputki	<i>Anthriscus sylvestris</i>
ahomansikka	<i>Fragaria vesca</i>	koiranvehnä	<i>Elymus caninus</i>
ahomatara	<i>Galium boreale</i>	komealupiini	<i>Lupinus polyphyllus</i>
aho-orvokki	<i>Viola canina</i>	korpi-imarre	<i>Phegopteris connectilis</i>
ahosuolaheinä	<i>Rumex acetosella</i>	corpikaisla	<i>Scirpus sylvaticus</i>
amerikanhorsma	<i>Epilobium adenocaulon</i>	corpikastikka	<i>Calamagrostis purpurea</i>
etelänaitovirna	<i>Vicia sepium</i>	kultapiisku	<i>Solidago virgaurea</i>
haapa	<i>Populus tremula</i>	kurjenjalka	<i>Potentilla palustris</i>
harakankello	<i>Campanula patula</i>	kuusi	<i>Picea abies</i>
harmaaleppä	<i>Alnus incana</i>	kylänurmikka	<i>Poa annua</i>
harmaasara	<i>Carex canescens</i>	käenkaali	<i>Oxalis acetosella</i>
heinätähtimö	<i>Stellaria graminea</i>	lehtohorsma	<i>Epilobium montanum</i>
hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>	lehtokorte	<i>Equisetum pratense</i>
hietakastikka	<i>Calamagrostis epigejos</i>	lehtokuusama	<i>Lonicera xylosteum</i>
hiirenporras	<i>Athyrium filix-femina</i>	lehtonurmikka	<i>Poa nemoralis</i>
hiirenvirna	<i>Vicia cracca</i>	lehtopalsami	<i>Impatiens noli-tangere</i>
hopeahanhikki	<i>Potentilla argentea s. lat</i>	lehtopähkämö	<i>Stachys sylvatica</i>
huopaohdake	<i>Cirsium helenioides</i>	lehtotesma	<i>Milium effusum</i>
isoalvejuuri	<i>Dryopteris expansa</i>	lehtotähtimö	<i>Stellaria nemorum</i>
isokarpalo	<i>Vaccinium oxycoccus</i>	leskenlehti	<i>Tussilago farfara</i>
isotalvikki	<i>Pyrola rotundifolia</i>	lillukka	<i>Rubus saxatilis</i>
isoulpukka	<i>Nuphar lutea</i>	linnunkaali	<i>Lapsana communis</i>
jouhivihvilä	<i>Juncus filiformis</i>	luhtalemmikki	<i>Myosotis scorpioides</i>
juolasara	<i>Carex nigra ssp. nigra</i>	lutukka	<i>Capsella bursa-pastoris</i>
juolavehnä	<i>Elymus repens</i>	lähdetähtimö	<i>Stellaria alsine</i>
juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>	maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>
jänönsara	<i>Carex ovalis</i>	mesiangervo	<i>Filipendula ulmaria</i>
järvikorte	<i>Equisetum fluviatile</i>	metsäalvejuuri	<i>Dryopteris carthusiana</i>
järviruoko	<i>Phragmites australis</i>	metsäimarre	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>
jättipalsami	<i>Impatiens glandulifera</i>	metsäkastikka	<i>Calamagrostis arundinacea</i>
kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>	metsäkorte	<i>Equisetum sylvaticum</i>
kangasmaitikka	<i>Melampyrum pratense</i>	metsäkurjenpolvi	<i>Geranium sylvaticum</i>
karhunputki	<i>Angelica sylvestris</i>	metsälauha	<i>Deschampsia flexuosa</i>
kartioakankaali	<i>Ajuga pyramidalis</i>	metsämaitikka	<i>Melampyrum sylvaticum</i>
kataja	<i>Juniperus communis</i>	metsäorvokki	<i>Viola riviniana</i>
kevätpiippo	<i>Luzula pilosa</i>	metsätähti	<i>Trientalis europaea</i>
kielo	<i>Convallaria majalis</i>	mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>
kiiltopaju	<i>Salix phylicifolia</i>	mänty	<i>Pinus sylvestris</i>
kissankello	<i>Campanula rotundifolia</i>	mätässara	<i>Carex cespitosa</i>
kivikkoalvejuuri	<i>Dryopteris filix-mas</i>	niittyleinikki	<i>Ranunculus acris</i>
koiranheinä	<i>Dactylis glomerata</i>	niittynurmikka	<i>Poa pratensis</i>

niittynätkelmä	<i>Lathyrus pratensis</i>	rohtotädyke	<i>Veronica officinalis</i>
nokkonen	<i>Urtica dioica</i>	rohtovirmajuuri	<i>Valeriana officinalis</i>
nuokkuhelmikkä	<i>Melica nutans</i>	ruokohelpi	<i>Phalaris arundinacea</i>
nurmilauha	<i>Deschampsia cespitosa</i>	rätvä	<i>Potentilla erecta</i>
nurminata	<i>Festuca pratensis</i>	rönsyleinikki	<i>Ranunculus repens</i>
nurmirölli	<i>Agrostis capillaris</i>	sananjalka	<i>Pteridium aquilinum</i>
nurmitädyke	<i>Veronica chamaedrys</i>	sarjakeltano	<i>Hieracium umbellatum</i>
ojakellukka	<i>Geum rivale</i>	sinivuokko	<i>Hepatica nobilis</i>
ojapalpakko	<i>Sparganium erectum</i> -ryhmä	suokeltto	<i>Crepis paludosa</i>
oravanmarja	<i>Maianthemum bifolium</i>	suokukka	<i>Andromeda polyfolia</i>
orvontädyke	<i>Veronica serpyllifolia</i>	suomuurain	<i>Rubus chamaemorus</i>
paatsama	<i>Rhamnus frangula</i>	suo-ohdake	<i>Cirsium palustre</i>
pallosara	<i>Carex globularis</i>	suo-orvokki	<i>Viola palustris</i>
pelto-ohdake	<i>Cirsium arvense</i>	suopursu	<i>Ledum paluste</i>
pietaryrtti	<i>Tanacetum vulgare</i>	syyläjuuri	<i>Scrophularia nodosa</i>
piharatamo	<i>Plantago major</i>	taikinamarja	<i>Ribes alpinum</i>
pihatatar	<i>Polygonum aviculare</i>	tammi	<i>Quercus robur</i>
pihatahtimö	<i>Stellaria media</i>	taponlehti	<i>Asarum europaeum</i>
pihlaja	<i>Sorbus aucuparia</i>	terttuselja	<i>Sambucus racemosa</i>
pikkulimaska	<i>Lemna minor</i>	tervaleppä	<i>Alnus glutinosa</i>
pikkupalpakko	<i>Sparganium natans</i>	tuhkapaju	<i>Salix cinerea</i>
pikkuvesitähti	<i>Callitriche palustris</i>	tuomi	<i>Prunus padus</i>
pullosara	<i>Carex rostrata</i>	tupasvilla	<i>Eriophorum vaginatum</i>
pullosara	<i>Carex rostrata</i>	tuppisara	<i>Carex vaginata</i>
puna-ailakki	<i>Silene dioica</i>	tähtisara	<i>Carex stellaris</i>
punaherukka	<i>Ribes rubrum</i>	vadelma	<i>Rubus idaeus</i>
punanata	<i>Festuca rubra</i>	valkoapila	<i>Trifolium repens</i>
puolukka	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	valkovuokko	<i>Anemone nemorosa</i>
päivänkakkara	<i>Leucanthemum vulgare</i>	vanamo	<i>Linnaea borealis</i>
raita	<i>Salix caprea</i>	vehka	<i>Calla palustris</i>
ranta-alpi	<i>Lysimachia vulgaris</i>	vesihierakka	<i>Rumex aquatica</i>
rantakukka	<i>Lythrum salicaria</i>	viitakastikka	<i>Calamagrostis canescens</i>
rantalemmikki	<i>Myosotis laxa</i>	viitapihlaja-	
rantamatara	<i>Galium palustre</i>	angervo	<i>Sorbaria sorbifolia</i>
rantaminttu	<i>Mentha arvensis</i>	virpapaju	<i>Salix aurita</i>
rantanurmikka	<i>Poa palustris</i>	voikukat	<i>Taraxacum</i>
rantapalpakko	<i>Sparganium emersum</i>	vuohenputki	<i>Aegopodium podagraria</i>
ratamosarpio	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	vuorijalava	<i>Ulmus glabra</i>
rauduskoivu	<i>Betula pendula</i>	yövilkka	<i>Goodyera repens</i>
riidenlieko	<i>Lycopodium annotinum</i>		
rimpivesiherne	<i>Utricularia intermedia</i>		

ENVIRO

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy
Porrassalmenkatu 25
50100 Mikkeli